

① 6-truck

בשם ויקרא תלפס

(2) 1000

The Name of the Parsha

What is more important: A team mentality, where every person belongs to a whole, giant community which is greater than its constituent parts? Or, is it more important to stress the worth of the individual, how each person was created by God, utterly unique, with his own talents and abilities which need to be nurtured in isolation?

This friction, between the whole and its parts, is encapsulated by the names *Vayakhel* and *Pekudei*, two *Parshiyos* that are often read together.

Vayakhel means "assembled," as in "Moshe assembled." In Hebrew, there are many words which mean "gather," but "*Vayakhel*" in particular emphasizes how all the assembled members merge identity to form a single whole, an "assembly."

Pekudei, means "counting," an idea which stresses the worth of the individual, how every person "counts" as a separate entity.

So when these two *Parshiyos* come together, the Torah is teaching us—and giving us the spiritual potential—to harmonize these two opposing qualities.

In practical terms, this can take a number of expressions:

- *Vayakhel* represents *quality* in our Divine service, since merging with a greater whole confers on a person a *qualitatively superior* experience. He is now a "member" of a greater cause that he could not reach alone. *Pekudei*, on the other hand, represents the advantage of quantity.
- *Vayakhel* represents a penetrating view of the world, where the details of existence pale away to reveal a holistic, spiritual mass—the realization that there is nothing but God (*Eloku b'pshitus*). *Pekudei* represents a smaller view of the world, where every detail is seen in its own right, with the understanding that every detail reveals God's glory in its own way.
- *Vayakhel* teaches us that however low a person may be, he is still part of the communal whole, and thereby intimately associated with the leaders of the community. *Pekudei* teaches us that, however low a person may be, he still has his own unique talents which God did not give to any other person.

(Based on *Sichas Shabbos Parshas Shemos* 5740, 5743, 5752)

② 1000

הרע, ואפילו נצולו בזה מכל מקום מעון דבריני בטלים מי נצל; הלא בהיות האדם בחברת איש רם המעלה או ישים יד לפה יחריש ויתאפק ולא יהיו לדבר שיחת חולין, ואם כן הלא הקב"ה מלא כל הארץ כבודו ורואה תמיד במעשיו, ומכל שכן במקום נורא מקום מקדש מעט, איך ירחיב פה ולשונו, וכבר אמר קהלת (ד, יו) שמור רגלך כאשר תלך אל בית אלקים כי האי בשמים ואתה על הארץ על כן יהיו

דברך מעטים, כי צריך ליקח מוסר על כל פנים מדרך ארץ ומורא בשר ודם. וזה שצווח הנביא אם לא תדע על מה לשוב — קחו עמכם דברים ושובו אל ה' על מה שפגמתם נגדו ית' בדבר שפתים, הלא מאתכם, מגמוסי בשר ודם, ראוי שתקחו תרומה לה' יראת הרוממות לפניו ית"ש.

וקחו מאתכם תרומה לה'. במסורה ג' פעמים קחו, קחו מאתכם תרומה לה', קחו מוסרי ואל כסף, קחו עמכם דברים ושובו אל ה'. תאות הכסף והממון הוא רוח החיה בעולם הזה הכל רצין אחריה ולא ידעו שבעה, ובאמת כבר כתב הרמב"ם ז"ל כי הוא נחוצ ליישוב העולם כי לולא השגעון הזה לא נתקיים העולם. ובכל זאת איש הרוח בראותו משתגעים כאלה לא ימשך אחריהם, אבל טוב להסתכל בהם ובמעשיהם למען יקח מוסר, אם הם בעבור טוב מדומה הכלה ונפסד כך יטריחו יום ולילה לא ישבותו, על אחת כמה וכמה צריך לעשות בשביל הטוב הנצחי וזה שאמר "קחו מוסרי ואל כסף" כלומר המוסר הצפון בתאות הממון אותו תקח לך ולא הכסף בעצמו תבקש. וזה שאמר "קחו מאתכם תרומה לה'" כלומר מאתכם מהתנהגות בשר ודם תקח התעוררות להתרומם תרומה אל ה', וכלול עוד בזה שיהיה האדם נוהג מאוד בדבורו והנביא צווח (הושע יד) שובה ישראל עד ה"א. והנה הרבה באים לחשבון עם נפשם ומוצאים עצמם בשרים וצדיקים אין להם על מה לשוב, כי לא נתרחקו לפי דעתם, אמנם לו יהא שלא חטאו בפועל יד, מכל מקום מי יאמר זכיתי מחטא עקימת שפתים, פה חנף ליצנות שקר ולשונו הרע, וכבר אמרו חז"ל (ב"ב קסה, א) וכלן באבק לשון

מה שמלאכת המשכן הזכיר אותה בפרטות שנית בפרשת ויקהל ויקהל פקודי כתב הרמב"ן שהוא דרך חיבה ודרך מעלה לומר מי חפץ ה' במלאכה ומוזכר אותה בתורתו פעמים רבות להרבות שכר לעוסקים בה כענין מה שאמרו במדרש יפה שיחת עבדי אבות לפני הקב"ה מתורתן של בנים שהרי פרשתו של אליעזר שנים ושלושה דפים היא אמורה, עכ"ל. והנה כ"ק זקינו האדמו"ר הגדול מקאצק וצללה"ה תמה היתכן לומר שפרשת אליעזר היתה חביבה לפני המקום יותר מחברתו של ישראל, ואמר כי אדרבה לפני בנו הקרוב אל לבו ומבין כל רמיוותיו די ברמיוה בעלמא אבל לפני איש זר צריכין לפרש, ואמר בלשון אשכנז "דו ביטט א הויימיעער פערשטיי אויפן ווינק". ולפי דברים האלה עדיין יש להבין בפרשת המשכן למה האריך בה כ"כ. ונראה עפ"י שאמרנו כבר דהא שהיתה כלולה בעשרת הדברות כל המורה כולה הפירוש שמפני שהיו ישראל מנוכחים מאד היו רואין במעט מילין אלה כל הפרטים ופרטי הפרטים, כענין שאמרו ז"ל (גברית כ"ב): אלמלא חטאין ישראל לא ניתן להם אלא חמשה חומשי תורה וספר יהושע בלבד, פירוש דלאו משום החטא איתגורי איתגרא אלא אלמלא החטא הי' רואים להדיא כל הענינים וכל הרמיוות שבתורה כי (תענית ט'). ליכא מילתא דלא רמיזא באורייתא וכענין שאמרו ז"ל (במדב"ר פ' י"ט) כל יקר ראתה עינו זה רע"ק שדרש על כל קוץ וקוץ תלי תלין של הלכות, ואלמלא החטא הי' מאירות לפני כל אחד כל הרמיוות, אך מחמת החטא נסתם מהם זה וצריכין לבאר בפרטות. ולפי"ז יש לומר שלעולם הקיצור והביאור הוליו לפי מצב ההודככות שהיו ישראל בעת אמירת הפרשה דאם היו נרצים יותר הי' המאמר בקיצור ביותר. וע"כ בעת מלאכת המשכן שהיו ישראל עדיין מרנתיים ומשה יקח את האותה ונטה לו מתוך למתנה וברש"י אמר מנודה לרב מנודה לתלמיד. והדבר הזה הי' נוהג ממחרת יוה"כ עד הקמת המשכן, וע"כ אז היו עיניהם של ישראל בלתי מאירות כי"כ להכיר בקריצותיו ורמיוותיו, ע"כ הי' צריך שהיו הפרשיות מבוארות יותר, ואפשר שזוהו הענין של קריאת התורה בשבת, שאז הזמן שישראל מנוכחים וכל המשים לבו ומטה אזנו לקריאה שבכתב מאירה לו בדברים האלה לפי מצב הודככותו גם תורה שבע"פ:

ויעש את הכיור נחושת ואת כנו נחושת במראות הצובאות אשר צבאו פתח אהל מועד (לח, ח).

וברשי: "במראות הצובאות - בנות ישראל היו בידן מראות שרואות בהן כשהן מתקשטות, ואף אותן לא עכבו מלהביא לנדבת המשכן, והיה מואס משה בהן מפני שעשויים ליצר הרע, א"ל הקב"ה קבל כי אלו חביבין עלי מן הכל שעל ידיהם העמידו הנשים צבאות רבות במצרים כו' ונעשה הכיור מהם שהוא לשום שלום בין איש לאשתו".

(4)
מירט
פסג

איננו מבינים למה אלו חביבין עליו מן הכל אבל דבר אחד רואים מזה, שתאווה אינה דבר מכוער שצריך להבדל ממנה אלא היא כח קדוש. במה דברים אמורים כשהכח עומד על מקומו וכמו שכתוב בזהר הק' שהיצר הטוב נברא לצורך האדם עצמו ויצר הרע לצורך אשתו, והוא כמו פקדון אצלו שרק מותר להשתמש בו על דעת המפקיד.²

עד כמה שדברים אלו גבוהים מהשגתנו, הם מלמדים אותנו המבט של פנימיות התורה בענין זה, שהוא מעיקרי היצירה. והננו לומדים מזה, כי ה"יצר הרע" הוא יצירה קדושה בתכלית, ובכח יצירה זו הננו זוכים לתקן את השכינה השורה בבית, כי ביתו של אדם מיראל מעון הוא לשכינה. לשם כך נוצר בנו יצר זה, כמאמר הזהר המובא בדבריו הקדושים: יצה"ר נברא לצורך אשתו, ובכל מה שאדם משפיע לאשתו בטהרה ובקדושה הנו מתקן את השכינה - נורא ונפלא מאוד גם לבלתי-מבין עומק סודם של הדברים!

(5)
ר"ל
אליה

מהו, איפוא, הרע שביצר? כשאדם מועל בקדשים, ואת היצר הנברא לצורך אשתו - הוא מעורר לצורך ולהנאת עצמו ח"ו. כי יצר זה לפי יצירתו ותועלתו אינו שייך לנו, ולא להנאתנו ניתן בנו. כשמכניסים ביצר זה שכולו נברא ל"זולתו" - כוונה עצמית, אנוכיית, בזה הופכים אותו ל"יצר רע". עבודתנו היא לשמור יצר זה בקרבנו עד רוא עתה, ואז תהיה הכוונה בפעולתו השפעת-חסד ותקון שכינה וייסוד בית אלוקי קדוש.

בשם אופן אינו לראות ביצירת-התאוה דבר מאוס ומתועב מצד עצמו, כי הנה יצירה קדושה היא. הנה לא מצא אלוקינו מקום יותר הגון לחתימת בריתו אתנו מבשר הערוה, ואמרו בטעם המילה ששם זכרון באבר התאוה רב המהומה והחטא לבל ישתמשו בו רק במצוה ומותר" (רמב"ן לך, יג, ד).

(6)

(6) הקדמות לשיעור השבת - כי יצק אליו

גשמיות רק להיות לעזר ולסעד להפוכ הקדושה ובענין שאמרו על אעשה לו עזר כנגדו זכה. עזר לא זכה. מנגדת שנאמר העיקר על האשה וגם נמשל על תאוה החומרית ובעונותינו הרבים הרשיעו אנשים עד שנשארו רק על תאוה החומרית לבד וכאלו לא נבראו רק לזה כיצירת הבהמות והמהותית ומזהמין עצמם כתאותם יותר מבהמות עד שמסמאין עצמן בשוממת נשי תבריהם ואכילתם קיא צואה ומעשיהם סמאים וממאסים במעשיהם יופי המשל והנמשל ונמשיל לזה במגדל שהיה מלאכתו ונוי תכניתו נתעלה על כל. ושום טוב ויופי מלאכה לא נערכה אליו ועדן גן לא רמה אליו כיסיו ובא אור ועשה ציור על הגייר מיופי המגדל בששר בציור נאה ומהורר והיה נראה כציור כאלו סמס בנוי לתלפיות וכולם היו לומדים ממנו נוי בנין המגדל אף שאינו נראה להם וכל העולם היו נהנים מנוי בנין המגדל על הציור הנדי. ואח"כ בא אדם אחר רע מעללים וליכלך הציור בדברים מאוסים ומוסרחים עד שהיה מאוס להסתכל על הציור ואפי' לחשוב במחשבתו היה הדבר מאוס ומתוך כך נמאס מלאכת נוי המגדל במחשבת האדם כי כאשר היה מתחיל לחשוב מחשבת נוי המגדל עלה על רעיונו מיאוס הציור. וכמו כן הנמשל בעינא בדברים הקדושים הגבוהים מעל גבוהים נמשלו בדברים הקדושים וכאשר קמו הרשעים שנמשלו כבהמות נדמו והשחיתו תואר המשל נשחת בעיניהם מראו. תואר הנמשל.

(7) "כל נדיב לב הביאו וזו וזו..." (לח, כב)

בירושלמי מסכת שקלים (פ"א, ה"א) הקשו כיצד יתכן שלדבר טוב כגון: נדבה למלאכת המשכן "כל נדיב לב הביאו" שמשמע שרק מי שנדבו ליבו הביא, ואילו לדבר רע - למעשה העגל, נאמר: "ויתפרקו כל העם" ויכל היה העגל.

ולכאורה גם אחרי דבריו של רבי אבא בר אחא הקושיה במקומה עומדת, דלכאורה לא תירץ כלום, כיצד יתכן שלחטא העגל נתנו כולם ולמשכן רק נדיבי לב?

8
pe

ותירץ ר' מאיר שפירא מלובלין זצ"ל, שלעם ישראל יש טוב לב של נתינה, בשעורכים מגביות מיד כולם נרתמים אפילו לא שואלים מה המטרה של המגבית, שומעים שמבקשים צדקה פותחים את הכיסים ונותנים. והנה לפעמים יתכן שרבים נתנו סכומים גדולים לצדקה ובסוף נתברר להם שהמטרה שהכסף נלקח אליו היה

למטרות שוליות, לדברים בלתי ראויים. הלא אכזבה ממלאת אותם ובפעם הבאה שובואו לעשות מגבית, יחשבו פעמיים אם לתת. יחשדו שמא אין זה צדקה אמיתית.

כמו כן היה בחטא העגל, עם ישראל עם קדוש, וכשביקשו מהם כסף לצדקה לא אמרו להם שעושים עגל, אלא הבטיחו להם: "אלה אלהיך ישראל", מטרת הנתינה הייתה נעלה וקדושה, ולכן "ויתפרקו כל העם". אך כשנודע להם אחרי כן כי לקחו את כספם בכחש ובתרמית התאכזבו. וכשבאו לבקש מהם תרומות למשכן לא היה להם אמון, ולכן רק "כל נדיב לב הביאור".

עוד נראה לבאר בס"ד, על פי מה שכתבו בספרים הקדושים שבקדושה יש בהם עיכוב, השטן עושה הרבה מניעות. למשל כשבאים לבנות בית כנסת, או מקווה, כל דבר של קדושה, לוקח הרבה זמן עד שמשיגים את האישורים הנדרשים ואח"כ עד שמשיגים את התרומות והנדבות להשלמת הבנין. מה שאין כן דברים שבטומאה, למשל כשבונים קניון וכדומה בונים ברצף בלי עיכובים.

על כן בחטא העגל שזה בא מכח הסטרא אחרא לא היה מניעות "ויתפרקו כל העם". מה שאין כן כשבאו לבנות את המשכן, בדברים שבקדושה יש עיכובים, "כל נדיב לב הביאור" רק הנדיבי לב הביאור.

9

והנשואם הציאו כי רש"י לפי שהתענו מנהציא ואמרו יתנדבו הליצור מה שיתנדבו ונה שחקרו אזי נשלימים אותם לכן חקר אותי ונשנס וכתב והנשואם חקר י"ד, ונראה לומר שלכן נעשו חקר י"ד לאשר היה נשנס צאפטר שלא התנדבו עם הליצור פרטו שיהי נדבנם דצר מיוחד אזני נוסם וא"צ שיהיה נקרא על שמו, נשאל"כ אם יציאו כסף חסד ככל הנציא"י, וידוע כי אות י"ד נרמז על העכוה כי היא אות קטנה שבצ"צ ולכן נעשו וכתב והנשואם חקר י"ד, וגם נרמזו והנשואם פרטו להגז"י ולהנשואם עלום כמגז"י לשמים וכעושים למעלה ראש ככ"ל:

כתב
2/10

ויש ללמד זכות על לדיקים אלו שאחרו עלהתנדב ע"פ הנצואר כי אין הנצואה נקראת אלא ע"ש בגמרא כי לוכי הגמרא גם ההתחלה ללא הועיל הי, ולכן המזכירו להשתין עד שציאו כולם נדבנם ונה שחקר יעלימו הם ויהיו נצואה נקראת על שמו שיינו יעשו עיקר וגמול הנצואה והי כונתם לש"ש, ונציאו שלא כדון עשו כי ידוע נשקפי על"ש הלכי מגילה וח"ל צתנצוה דנקדימין זריזי עדיף ונצואה ען הנצואה, והי להם להקדים הנצואה וההיות ען

זריזין מקדימין מלעשות גמר מלוא מן המוצהר, ועם דזריזין מקדימין עדיף ע"ד אל תאמר לנשואה חשנה שמה לא תפנה והכלל אין מחמיצין המלוא אולי לא יוכל אח"כ לעשות המלוא וכך הי לנשיאים שלא נשאר להם רק הצננים והם לא משלכם היו כאמור צמדרש שחי יורד להם צמן ולא חסרו משלכם כלום והענין מצואר:

16

(10) ענין ח"כ

נדיבות לב - מצווה בשלמות

"כָּל אִישׁ וְאִשָּׁה אֲשֶׁר נָדַב לִבָּם אֹתָם" לה, כט

לעיתים מתעורר בנפש האדם הרצון לעשות צדקה או מצווה כלשהי, ובאותו רגע מסתפק או מתחרט בדבר. לבסוף יקיים את מחשבתו הראשונה, אולם לא יזכה

לעשות מעשהו בשלמות ולשם שמים. כי יש קצת חסרון במעשהו, כעין שלא לשמה, עקב זאת בא הכתוב לומר בשבח כלל ישראל.

כלל ישראל מנה רבבות אנשים, ועלה על לב כולם בדרך פלאית אותה מחשבה. עלה על לבם להביא הכול למשכן, הביאו הכול בכל כוונתם ומאודם לשם שמים. זה שנאמר 'כל איש ואישה אשר נדב לבם אותם' - הביאו בני ישראל את כל אשר עלה על לבם, כל איש ואישה. מתחילה ועד סוף המעשה נדבה היה לה', לשם ה', ואף אחד מהם לא התחרט כלל או הסתפק על תרומתו, ופלא הוא הדבר.

נחל קדושים